

Pars II. Philosophiæ moralis.

Caput III. De Principiis actionum humanarum.

I. SPONTANEUM, το ἐκ τῶν ἐστίν, ὁ δὲ ἀρχὴ αὐτῶν εἶδ' ἔστι τὸ καὶ θεῖα ἐν οἷς ἡ ἀρχὴ, Spontaneum est, cujus principium est in ipso agente sciēte singula, in quibus est ipse actus. 3. *Ethic. Nicom.* 1.

Absolutè violentum τὸ βίαιόν ἐστιν, ὁ δὲ ἀρχὴ ἐξ ὧθεν παύσεται ὅτι ἐν ἧ μὴδὲν συμβάλλεται ὁ περὶ τῶν ἢ ὁ παύσων. **Violentum** est cujus principium est extra agentem, ad eò ut is, qui agit, planè nihil adiumenti ad illam actionem conferat. 3. *Ethic.* 1.

Violentum, quod est vel

Secundum quid Violentum, quod dicitur mixtum vel actio mixta sive media, quod partim per vim, extrinsecus, partim intrinsecus per voluntatem fieri videatur: *Ut quando illud quod aliàs nunquam susceperetur, nunc tamen suscipitur vel ad bonum aliquod in signe consequendum, vel ad majus malum evitandum.* Jac. Mart. diff. *Eth.* 5.

INVITUM, quod est vel

Ignorantia juris seu universalium, cum illa ignoramus, quæ jure scire tenemur e. g. quando latet quod eligendum, quid honestum, quid justum &c. *Hac ignorantia crassa & affectata nec invitam actionem facit, nec veniam meretur.*

Per ignorantiam, quæ est duplex

Ignorantia Facti seu singularium, cum ignorantur circumstantiæ quædam singulares, quæ ante actionem prævideri aut præcaveri non potuerunt. *Hac ignorantia si caret dolo, & subsequenter habet pœnitentiam ob admissum peccatum, facit actionem invitam & veniam meretur.*

Principia actionum humanarum sunt potiss. IV.

II. ELECTIO, ἡ προαίρεσις ἐστὶν ὁρεξις βουλευτική τῶν ἐφ' ἡμῖν. Electio est præmeditata appetitio eorum, quæ in nostra sunt potestate & per nos fieri possunt. 3. *Ethic. Nicom.* 12.

III. CONSULTATIO, ἡ βουλευσις ἐστὶ τῆς ψυχῆς λογισμὸς περὶ τῶν πρακτῶν. Consultatio est ratiocinatio de mediis, per quæ ad finem in agēdo pervenitur. 3. *Ethic. Nicom.* 3. *Sub deliberationem ergò cadunt, quæ fieri à nobis possunt, non autem aliena, uti nec necessaria neq. fortuita.*

IV. VOLUNTAS, ἡ βέλησις ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ φαυνομένον ἀγαθὸν μετὰ λόγον ὁρεξις. Voluntas est boni vel veri vel apparentis cum ratione appetitio. 3. *Ethic. Nicom.* 4. *Vocabulum voluntatis hæc non pro ipsa potentia volendi, aut actu voluntatis primo, sed pro secundo accipitur.*